

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICÀ

ANY XII

REUS, DIMECRES 8 D'AGOST 1917

Preus de subscripció

REUS. Ptes. 1'50 al mes.

Fora de Reus. Ptes. 4'50 trimestre

Estranger. Ptes. 9'00 trimestre

Número solt 5 cèntims

Annuncis segons tarifa

Núm. 181

Dr. S. GIL VERNET
METGE-CIRURGIÀ DE L'HOSPITAL DE STA. CREU.-EX PREPARADOR ANATÒMIC PER OPOSICIÓ DE LA FACULTAT DE MEDICINA
CIRURGIA :: MATRIU :: VIES URINÀRIES
ESPECIALITAT EN LA CURACIÓ DE LES HERNIES
Consulta de 6 a 9
BARCELONA.- Carrer Nou de Sant Francesc, 5, pral.- BARCELONA

CONSULTORI MÈDIC-OPERATORI
El metge don Jaume Fuster, especialista en enfermetats cròniques, ha traslladat an aquesta ciutat, carrer de Llovera, 29-1.ª, son consultori de València; Especialista en enfermetats cròniques, ja es manifestin aquestes en el cap, orelles, com sòrdera, ulls, gorja i pit, catarros de l'estómac, herpes i reuma, enfermetats de l'orina, nervioses, curació radical d'enfermetats secretes, venèrees i sífilítiques, aplicació del 606, tractament especial per a tota classe de tumors anc que siguin malignes.
HORES DE CONSULTA: De 10 a 13 i de 16 a 20.

BALNEARI "SANTA MARINA"
Situat a Pratedip (Tarragona)
Inaugurat el primer de juliol
La millor aigua per a la curació radical de les afeccions nervioses, de l'estómac, fetge i ronyons. De resultats positius en les anèmies i vicis de la sang.
Nou i magnífic BALNEARI d'aigües puríssimes de gran radiactivitat (104 Volts-hora-litre).
Voltat d'ombriuos boscos, a 400 m., sobre el nivell del mar, a la mantanyenca enclatrada de PRATEDIP.
Habitacions amb aigua i llum elèctrica. Hi ha també d'altres, molt còmodes, a preus més econòmics.

Missa diària en el mateix Santuari
Viatge per ferrocarril fins a Reus i des d'allí al BALNEARI en confortables automòbils de l'Establiment.
Per a informes i condicions, a l'Administració:
Ronda de la Universitat, 15, pral. 2.ª - Barcelona

Anàlisi química i examen bacteriològic de l'Aigua de SANTA MARINA
Caràcters físic-químics
Temperatura del mar: 14,3
Residu fixe a 180°: 0,2213 grs. per litre
Radiactivitat: 104 volts-hora-litre
Casos en dissolució
Aohidrid car- 6,73 c.c. i 0,0133 grs. per litre
Oxigen O 2,30 " " 0,00328 " "
Nitrogen N 8,20 " " 0,01025 " "
Agrupació dels altres elements dissolts
Bicarbonat càlcic 0,021888 g. per litre
Bicarbonat magnésic 0,007510 " "
Bicarbonat ferric 0,00197 " "
Clorur magnésic 0,00456 " "
Clorur sòdic 0,01237 " "
Fosfat sòdic 0,00040 " "
Nitrat sòdic 0,00853 " "

Examen bacteriològic
L'aigua de Santa Marina conté 13 germens aerobis per c. c. La investigació de espècies aeròbiques, així com del B. Coli i del B. Eberth, ha donat resultat negatiu. Segons aquests caràcters, deu classificar-se entre les MOLT PURES.
Barcelona, 15 de maig de 1917.
Dr. A. Miquel Baltà i Bolla.

"La Mundial"
Casa de viatgers i hospedatges de F. MESTRES
Carrer Hospital, 123 i 125, 1.ª - BARCELONA

Reusencs, alerta!
Al passar per Barcelona sols en LA MUNDIAL trobareu boniques i elegants habitacions amb tot el confort modern com aiximateix en hospedatges econòmics. Casa recent construïda amb balcó al carrer en totes les habitacions.
Econòmic veritat i bona alimentació.
Servei esmeradíssim. Especial per a famílies, estudiants i soldats de quota.
Hospedatge des de quatre pessetes diàries
VISITEU AQUESTA CASA I QUEDAREU CONVENÇUTS
LA MUNDIAL - Carrer Hospital, 123 i 125, primer - Barcelona

BANC DE REUS
DE DESCOMPTES I PRESTECES
LLOGUER DE CAIXES DE SEGURITAT

DIMENSIONS EN CENTIMETRES			PREU DE L'ABONAMENT	
ALT	AMPLE	FONDO	MES Pessetes	SEMESTRE Pessetes
13	25	65	5	15
20	25	75	5	15
30	35	75	6	20
35	45	75	10	25
40	70	75	15	30

Servei de 9 a 1 i de 4 a 7 tots els dies laborables.
Les CAIXES DE LLOGUER estan instal·lades en amplia CAMBRA DE SEGURETAT situada en el centre de l'edifici, construïda amb tots els avenços i perfeccionaments moderns.
Les CAIXES tenen panys d'absoluta confiança amb claus completament distintes i una tanca metàl·lica en la que l'arrendatari pot col·locar un candau de la seva propietat.
Poden llogar-se les CAIXES a nom d'una o varies persones, amb facultat d'usar-les indistintament.

Principals operacions a que's dedica el BANC DE REUS
Descompte i negociació de lletres.
Comptes corrents d'efectiu.
Comptes de crèdit amb garantia de valors.
Dipòsits en efectiu a la vista i sis mesos plaç.
Dipòsits en Valors.
Xecs sobre Regne i Estranger.

Negociació de cupons.
Compra i venda al comptat i a plaç de tota classe de valors que's cotitzen en Borsa.
Caixa d'Economies.
Negociació de paper sobre Europa i Amèrica.

Agencies a Falset i Mora d'Ebre

Els traidors
A l'iniciar-se tot moviment polític, en les vigílies d'una batalla o d'una revolució, hi ha sempre un factor inconegut, amb el qual és molt difícil comptar.
Als capdavanters als polítics i generals, no els inspira mai por l'enemic; és una força amb la que compten per endavant, és una resistència coneguda la que esperen vèncer amb un altra força igual o superior, és la lluita noble que s'ha de resoldre noblement amb la topada de dues forces contraries.
Empré en totes les lluites hi ha un altra força amagada, un perill latent amb el que és molt difícil comptar per ésser inconegut; és sospita la seva existència pero es desconeix la seva importància; la traïció.
D'ensà que el món és món o lo que és lo mateix, d'ensà que els homes lluiten uns contra els altres, hi han hagut sempre traidors, homes inadaptats, esperits baixos, marcats d'ideal, que en la lluita inconprensió són el principal perill de tota acció renovadora.
Catalunya fora una excepció mundial si no comptés amb aquesta genteta i la Historia de la nostra propia experiència ens diuen ben clar que aquest perill no ens és pas desconegut. La majoria dels Vi-reis que Castella enviava a Catalunya per a acabar amb les llibertats del nostre poble, catalans eren de niçaga, encara que no de cor; català era el Comte de Santa Coloma de trista memòria; aquell Marqués de los Velez que comandant les tropes castellanes lluitava per a posar Catalunya sota el jou de Castella, per a rebassar nos les darreres llibertats... era un Recassens... I tants i tants d'altres...
Ara com sempre, avui com abans, enfront de l'esclat renovador de la Catalunya conscient dels seus destins i de la seva força, apareixen els traidors, els catalans descastats, els marxants sense consciència al servei dels nostres enemics; Jodes va negar tres vegades a Jesús, com no hi ha d'haver catalans que neguin a Catalunya.
Estem en un altre grau de la nostra ascensió patriòtica. Tot Catalunya combraga en un mateix ideal, la unanimitat

En la mort d'En Prat de la Riba

El dol de Catalunya
De «La Veu de Catalunya»
En son dol, Catalunya, s'ha mostrat magnànima. En la mort del fill gran, el dol de la casa patral ha estat aspal·ladat dels més tèpics. Endebades cercaríem aquesta noblesa; aquesta sacra unanimitat en els pobles creats per una simple, mecànica aglomeració. En el dol de Catalunya s'hi ha palesat un esperit dilatadíssim, un amor sense fites, que era consciència nacional, que era l'anhel de perfecció que era força. Perquè no hi ha cosa més viril i més prometedora que aquesta dolor magnífic, aquesta revolució d'un gran home.
La dolor arren arren desvetlla la peula mort d'En Prat de la Riba, mai abans de son trànsit per la vida fou coneguda pel poble de Catalunya; aquesta dolor amb llevats de grandesa és un resultat de l'obra indefinida, incansable del Mestre. A aquest poble que avui plora fortissimament, En Prat li fero d'aquesta ànima col·lectiva que li permet plorar no sols sense histèries sino amb concorjada majestat. El dol de Catalunya és la demostració de l'eficàcia innombrable d'En Prat, de les supervivències múltiples i subtils del Mestre en l'esperit dels catalans, omelats a una vida nova en

fora completa sino fossin els traidors, els roins de sempre. Els coneixeu? No cal pas senyalar-los amb el dit, no val pas la pena de nomenar-los, són els Jodes de Catalunya, contra els quals no cal esgrimir altra arma que'l despreci.
Malgrat ells, també anirem avant JEPUS.

I per adonar-se d'aquesta acció, i com- pendre'n la meravellosa excepcionalitat, i plorar-ne l'autor els seus mateixos con- temporanis, amb una sensació esponta- nia i universal d'orfanesa, i amb un dol mai igualat (ni per la desaparició d'al- tres noms més constantment sorollosos o de més externa brillantor, per això cal certament que l'obra de per-tracció pú- blica realitzada per al Creador hagi gran- nat ràpidament i fins arribat a sa in- coparable. Si En Prat de la Riba es po- gués dreçar damunt sa tomba i contem- plar el dol de Catalunya a son voltant, hauria rebut la material recompensa de una absoluta consagració i plenitud de la seva obra. I hauria vist amb ulls ter- renals quin gran pòrtic d'una Catalu- nya per sempre més consolidada era el grandíol, l'inoblidable espectacle de les corrués que anaven vers son cadaver, ro- miantge de tota la patria.

Una carta d'En Brousse

El diputat pels Pirineus Orientals de Provença, ha enviat aquesta sentidíssi- ma carta:

«Perpignan le 4 aout de 1917.—A la Mancomunitat de Catalunya.

J'appréhends avec une profonde douleur la mort de votre illustre président Prat de la Riba.

La Catalogne perd in de ses meilleurs enfants; un organisateur de premier ordre, un cerveau merveilleux, un écrivain d'un talent incomparable, un administra-

teur d'une méthode et d'une puissance de travail admirables.

Député Catalan de la Cerdagne fran- çaise je m'incline bien has devant ce Catalan qui a honoré si grandement notre pays catalan par ses écrits, par ses tra- vaux, par ses initiatives merveilleuses.

J'adresse, dans ces douloureuses cir- constances, a la famille Prat de la Riba mes condoléances les plus émues pour cette perte irréparable, a la Mancomuni- tat si cruellement frappé par la mort de son éminent président mes sympathies les plus affectueuses.

Représentant du peuple français j'ad- dresse le témoignage de mon admiration a ce grand citoyen; Catalan je me dé- couvre respectueusement devant les res- tes de ce grand Catalan qui a honoré et immortalisé la Catalogne.

Vostre respectueusement dévoué, Em- manuel Brousse, Diputat Catalan de la Cerdagne Française.»

En l'Alcaldia de Barcelona se rebé el següent telegrama:

«Con honda emoción he leído la resu- ña de la sesión celebrada en honor de Prat de la Riba; me asocio a ella con toda mi alma y quisiera condensar con todo el afecto toda la admiración que yo sentía por el gran patriota fallecido. Cata- luña sabe lo que ha perdido, y por eso da tales muestras de dolor. Prat era co- mo la encarnación, el espíritu de nuestro pueblo, natural es que lo llorémos y enal- tecamos su memoria.—Martínez Do- mingo»

que se conoce delante de todos los Ajun- tamientos y Diputaciones de Cataluña. Toda la prensa de esa ha registrado el incidente.

Y ahora que todos cumplan con su de- ber.

Nota final: Al regresar el Sardá de Barcelona, fué recibido en la estación por más de treinta guardias civiles.

Miedo? No, señores! Honores de ministro. ¡Ni que fuera el Pernal! —Corresponsal.

(De «La L.». hab.)

UN ENEMIGO DEL PUEBLO

¡Duro y a la cabeza!

El viernes pasado tomó posesión del cargo de alcalde de Real orden de Reus, el concejal de aquel Ayuntamiento don Manuel Sardá, que, por lo visto, es hom- bre de grandes tragaderas ya que a pe- sar de haberle demostrado el pueblo, de una manera ostensible que no le quería como primera autoridad municipal, él se empeña en ocupar aquel puesto del que tendrá que ser echado, por lo visto, a puntapiés.

El pueblo, naturalmente acudió al acto de la toma de posesión pero se encontró con la guardia civil que le prohibió el paso. Esto contribuyó a soliviantar los ánimos que bastante excitados esta- ban ya.

Celebró sesión el Ayuntamiento, mientras el pueblo abajo en la plaza pro- testaba y los de la benemérita cargaban de lo lindo.

Sardá se explicó como pudo y los re- presentantes de los grupos políticos que integran aquel Ayuntamiento, señores Cavallé (nacionalista), Rojo (radical), Segimón (regionalista), Agnadé (posibi- lista), Barberá (autonomista), le con- testaron mandándole a paseo. Luego se retiraron del salón quedando el monterilla sólo con dos con- les, que, para que el pueblo les conozca, vamos a publicar sus nombres: Salvat y López: ¡Vaya un trípode!

Luego estos tres sujetos, sitiados en el Ayuntamiento cerca de hora y me- dia y con las luces del despacho de la Alcaldía, apagadas.

El sábado estuvieron los concejales reusenses en el entierro del señor Prat de la Riba. Sardá, solito, también asis- tió, pero aquellos no se dejaron presi- dir por tal sujeto.

Muy bien. Ahora sólo falta que le echen de este puesto que tan dignamen- te dejó su antecesor señor Simó y Bo- farull.»

(De «El Progreso»)

Entorn de l'Assamblea

CREIX L'ENTUSIASME

Després dels acords adoptats a Bar- celona pels parlamentaris, l'entusiasme ha anat en progressió, arrollant al Go- vern que perdé el temps en estèrils ocu- ltacions i falsetats.

La Premsa ha reflexat l'opinió de tot Espanya.

Avui ens limitem a glosar o repro- ducir lo que diuen importants periòdics espanyols, reveladors de l'entusiasme nacional.

LA TONTA TOCUDERIA D'UN DIARI MADRILENY

El «A. B. C.», madrileny, rotatiu que sistemàticament desvirtua la veritat, tendencios fins a l'impudor, proveedor de la real casa i tornaven de totes les embusteries, s'ha posat d'acord amb el ministre Sánchez, i persisteix en negar la celebració de l'Assamblea dels parla- mentaris catalans.

No han sigut suficients les informa- lions de tota la Premsa sincera que acul- lí les referències de diputats i senadors

Crónica obrera

EL CONFLICTE CARRILAIRE

El criteri dels carrilaires, mantingut pel Comitè de vaga, és que totes les peticions pendents entre els carrilaires i les distintes companyies son indepen- dents del conflicte de Valencia, que té un caràcter particularíssim i que s'ha de resoldre en la forma que ells havien juticat.

S'ha proposat a la representació ob- rera que retiri els avisos de vaga, per a facilitar les gestions que induixin a la companyia a posar-se en contacte amb la organització obrera.

La representació carrilaira consultarà el cas i la consulta no quedarà ultima- da fins a avui, per no haver arribat els representants d'algunes zones.

Si la resposta és afirmativa seran re- tirats els avisos de vaga i immediata- ment començaran les negociacions per arribar a un acord definitiu.

La impressió és optimista.

ELS BOTERS

Els boters de Tarragona, Vilafranca i Reus, celebren aquests dies reunions a l'objecte de posar-se d'acord per a fer una reclamació d'augment de jornal.

ELS METAL·LÚRGICS DE BIZKAYA

Procedents de Bilbao arribaren a Ma- drid els companys Bedesga i Toyos, re- presentants dels metal·lúrgics de Bizka- ya, amb l'objecte d'exposar davant de la Unió General de Treballadors els atropells que amb ells, cometen les autori- tats.

Després de complimentar l'encàrrec i informar detalladament a la Unió Gene- ral de Treballadors, aquesta ha acordat que el company Barrio els acompanyés a repetir les seves queixes davant el cap del Govern.

Els comissionats han visitat al senyor Dato, afirmant que els metal·lúrgics bil- baïns observen una actitud conciliadora, no existint temperaments de violència, però que si persisteix la conducta injustificada de les autoritats i aquestes con- tinuaven exercint sa pressió persistent, l'excitació, ja augmentada força, es con- vertiria... (La censura impideix comu- nicar el restant).

Els comissionats han citat alguns cas- os.

Escoltades pel senyor Dato les quei- xes exposades contra el governador de Bizkaya els ha parlat de la conveniència de no interrompre en aquestes circum- stancies la vida normal bilbaïna.

Els ha anunciat que demanarà desse- guida informes a Bilbao i amb ells al da- vant procedirà a resoldre'ls.

I com el seu propòsit és resoldre im- mediatament, el senyor Dato ha citat als comissionats a una altra entrevista per a donar-los la contesta.

fuentes de su engrandecimiento y de re- generación social y política.

Rogándole, si lo tiene a bien, rectifi- car esta carta, le saludamos con este motivo su affmo. etc., etc.»

«EL PUEBLO» DE TORTOSA

El valent confrare «El Pueblo», recu- llint el sentiment general d'aquella po- blació, dona conte de la gallarda actitut dels vintiquatre regidors que han re- butjat la vara de mans d'un alcalde de real ordre.

Com a conducta exemplar seuyala la gallardia de l'alcalde de Barcelona se- nyor Martínez Domingo, i reproduïx el discurs que pronuncià al dimitir llur càrrec.

Anuncia la renovació de tots els va- lors nacionals.

Un dels entreflets que en «El Pue- blo apareixen, diu així:

«Ciudadanos: Hemos de defender nuestra soberanía por encima de todo. Hoy, un nombramiento de R. O. quiere anularla, quiere pisotearla. Pero antes que consentir esto, ciudadano soberano, toda protesta es lícita.»

L'AJUNTAMENT DE GIJON

L'Ajuntament de Gijón acordà adhe- rir-se a la Assamblea de parlamentaris de Barcelona i que se cedeixi el Saló del Consistori per a que's reunexi una de les seccions de dita Assamblea, presidi- da per don Melquiades Alvarez.

L'Ajuntament acordà un vot de cen- sura contra l'alcalde per haver votat aquest en contra de la cessió del Saló.

Un regidor digué a l'alcalde que ocu- pava indignament la presidència.

Per al «A B C»

Amb aquest títol, diu nostre confrare «El Diluvio», de Barcelona:

«El Gremio de viajantes y corredores, anejo al Centro autonomista de depen- dientes, nos ha enviado copia de la carta dirigida al director del diario matritense «A B C», con motivo de sus injustas campañas contra nuestra región. Dicha carta dice así:

«En junta ordinaria celebrada hoy acuerda el Gremio de viajantes y cor- redores, compuesto de más de mil socios, viajantes y corredores de comercio, por unanimidad, y haciéndose eco de gran número de cartas de compañeros nues- tros que viajan por Cataluña y España, hacer constar nuestra más enérgica pro- testa contra el periódico de su dirección por la publicación del desdichado artícu- lo, preñado de groserías contra Catalu- ña y contra nuestra lengua y desdenosa ironías hacia sus viajantes; titulado «La tragedia del catalán», y el cual firmaba un tal Julio Camba.

«Este despreciable artículo, como tan- tos otros publicados en «A B C», ha des- pertado unánime y santa indignación en Cataluña, en general, y asco en los via- jantes, en particular, aludidos directa- mente por el sujeto firmante del artí- culo.

«Me place comunicar a usted que entre otros acuerdos prácticos tomados por esta Junta, hay el de hacer pública nues- tra más viva protesta en todos los dia- rios de Barcelona y Madrid, para que se sepa en Cataluña y España entera que- nes son los insensatos que van sembran- do odios y cuán justa es nuestra protes- ta en defensa de nuestra amada Catalu- ña y su lengua, contra los que tan gro- seramente la ultrajan.»

No merece, en rigor, dicho artículo, la molestia de una protesta, por cuanto, además de estar acostumbrados los ca- talanes a leer y oír sandeces y calum- nias de gente inculca, que no nos cono- cen siquiera, no nos causan aquellas nin- guna herida; sólo nos producen una honda repugnancia y desprecio sin lí- mites, al par que tristeza, al ver el afán de cierta prensa, de ciertas plumas, de dis- tinguirse con medios tan perversos y de tanta vulgaridad.

Los mismos tópicos de siempre, las frases estereotipadas de la prensa anti- catalana, que salen a relucir de cuando en cuando; pero no precisamente por su

PROTESTA DEL AYUNTAMIENTO CONTRA LOS ALCALDES DE R. O.— LAS MINO- RIAS REPUBLICANA Y REGIONALISTA SE RETIRAN DEL SALON DE SESIONES.— EL ALCALDE DE R. O. SILVADO.— LA GUARDIA CIVIL CARGA CONTRA EL PUE- BLO.— EL ALCALDE DEL REY EN RI- DÍCULO.

REUS, LA CIUDAD CATALANA Y REPUBLICANA, NO DEBE TO- LERAR UN ALCALDE DE REAL ORDEN

Reus, 5. Por dimisión de don José Simó y Bo- farull, de cargo de alcalde de R. O., el ministro del rey, Sánchez, nombró al- calde de la republicana ciudad de Reus, al lastimosamente conocido Sardá.

El tal Sardá para poderse posesionar de la Alcaldía, tuvo que ir en hora in- tempestiva y acompañado de un delega- do del Sancho de Tarragona a la Casa de la Ciudad, tomando posesión de la vara, (por haberse negado todos los tenientes de alcalde) de manos de un infeliz san- turrón que responde al nombre de Sal- vat.

En la noche del viernes próximo pa- sado celebró sesión el Ayuntamiento y Sardá, tuvo la osadía de querer saludar a la Corporación municipal.

Todas las minorías republicanas y la regionalista, como un solo hombre, le echaron en cara su conducta y la trai- ción que hacía al pueblo de Reus.

Hablaron por los republicanos nacio- nalistas: Cavallé; por los republicanos posibilistas: Agnadé; por los republi- canos autonomistas: Barberá; por los republicanos radicales: Rojo; y por los regionalistas: Segimón.

Inmediatamente todas las minorías ab- andonaron el salón de sesiones, entre grandes aplausos del público y se reunie- ron en otro salón, bajo la presidencia del primer teniente de alcalde popular, se- ñor Cavallé, acordando trasladarse a esa (como lo hicieron) una comisión de con- cejales para asistir al entierro del presi- dente.

Ante le la Mancomunidad de Cataluña, también acordaron expedir el siguien- te telegrama:

«Exc. Sr. Vis-president Mancomu-

nitat Catalana.—Barcelona.—Reunit A- juntament Reus fora saló sessions per a evitar presència alcalde R. O. acordat transmetre'ns pregó sentiment pèrdia exemplar patriu don Enric Prat de la Riba, nomenant representació Corpora- ció presidida tinent alcalde per a assistir acte enterrament. — Pels nacionalistes, Cavallé; possibilistes, Agnadé; autono- mistes, Barberá; regionalistes, Sagalá; radicals, Rojo.»

Al abandonar nuestros amigos la C- asa de la Ciudad, el pueblo les aplaudió, frenéticamente dándose innumerables vi- vas.

El alcalde de R. O. en vista de la ac- titud poco tranquilizadora para él, del pueblo que aguardaba su salida para tri- butarle una ovación, llamó a la guar- dia civil de pie y de a caballo, la cual, sin previo aviso, una carga contra el pueblo, repartiendo culatazos y sabla- zos y efectuando cacheos y detenciones.

Fue una carga y un atropello brutales, digno del vil Sardá y de lo que repre- senta.

Era cerca de la una de la madrugada cuando Sardá se decidió a abandonar la Casa Comunal, llevando una escolta de policías, municipales, serenos y guar- dias jurados, como nunca se había visto en esta. Todas las calles por donde de- bía pasar, estaban tomadas estratégica- mente por la guardia civil. Los ciudadan- os reusenses no se asustaron por tal lujo de gente armada y obsequiaron al de R. O. con una silba morrocotuda.

Si no corrió la sangre del pueblo por las calles de Reus, no fue por culpa de alcalde, quien puso por su parte cuanto pudo, pues ordenó a la guardia civil que pegara fuerte. Evitó el correr de la san- gre, la actitud digna y serena de nues- tros amigos.

Por la honra de Reus, por el honor de nuestro glorioso partido republicano, no toleraremos que sea el primer magistra- do de la ciudad de Reus, uno nombrado de R. O.

El primer paso se ha dado. Los dig- nos concejales que fueron a esa con motivo del entierro de Prat de la Riba, no toleraron que Sardá les presidiera y el delegado del rey y criado del ministro Sánchez, corrió el ridículo más grande

Tractament de la **sífilis** per l'aplicació **indolora** del

606

i diagnòstic de dita enfermament per l'anàlisi de la sang. (Dr. Wassermann)
Dr. A. FRIAS.—Arraval baix de Jesús, núm. 33.—CONSULTA DE 3 A 4

Sense aquesta marca

L'aparell **NO** és un **GRAMÓFON**
CATALEGS GRATIS

Companyia del Gramófon

SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Èxit colosal dels célebres artistes
TITTA RUFO I CARUSSO
 en discs marca **GRAMÓFONO**

De venda: **R. PERPIÑA** - Carrer Major, 22 - **REUS**
 Despatx: 24, pral.

Dipòsit de Rellogeria. - Relloges de butxaca i Desperadors de 290 pessetes.

gusto o voluntat espontànea, sino con el fin de lograrse las simpatías de su público o el apoyo de un Gobierno o tan sólo de un presidente de ministros. Es decir, calumnias con reembolso.

Los catalanes amamos todos al resto de los españoles, y si no otra prueba pudiéramos ofrecer, lo sería la entrada continua de hermanos de todas las regiones españolas en esta Cataluña, tan vilipendiada de lejos, pero tan buena cuando en ella se vive.

Que hable el infinito número de castellanos, de madrileños mismos, que viven entre nosotros; que hablen imparcialmente de Cataluña y que contesten a ese infeliz Julio Camba, quien creará i pobrecito! haber clavado una pica en Flandes, y lo que ha clavado es su pluma en el ridiculo más grande y su nombre en el total descrédito para quien no le conocía o le conocía poco. Y con él, el diario «A B C».

Llegim en «El Noticiero Universal»: «Según noticias, las Juntas de defensa de las armas de Infantería, Caballería y Artillería y de los cuerpos de esta guarnición se reunieron para tratar algunos asuntos que se hallaban pendientes de resolución y esta mañana sus presidentes fueron a la Capitanía general con objeto de cambiar impresiones con el general Marina.

Al salir de la entrevista, los citados jefes se mostraron muy reservados respecto a los asuntos de que trataron. Únicamente se dijo que lo resuelto se refiere a cuestiones particulares de cada cuerpo.»

APRENENT

Se'n necessita un en la Drogueria de Armengol Mariné, plaça de Prim.

S'ha autoritzat per a contraure matrimoni al sargent del regiment de cavalleria, que guarneix aquesta plaça, en Joaquim Callejón.

Alguns propietaris de cases de camp del camí de Salou realitzen gestions aprop de la Companyia del Tramvia per a lograr sigui reposat el tren que, com en anys anteriors, sortia d'aquesta ciutat a les 13, aprofitat per molts estiujeants per a traslladar-se a les cases de camp.

VENDA

Se vendrà en bones condicions una llibreria i tenda de periòdics situada en un punt cèntric d'aquesta ciutat. Informaran en aquesta impremta.

Si's reunís nombre suficient de senyors regidors, aquesta nit l'Ajuntament celebraria sessió de primera convocatoria.

La Comissió delegada de la benemèrita i patriòtica Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, d'Iniquique (República de Xile), ha comunicat al Consell directiu de la Protectora que el soci de la mateixa, distingit català resident fins ara a Iniquique, N'Enric Siqués, ofereix la quantitat de 1.000 pessetes per a la publicació d'un dels llibres que té projectats la Editorial Pedagògica de l'Associació.

Banc de Reus de Descomptes i Préstams
 Negociem tots els cupons venciment corrent. Cuidem del cobro del dividendo del Banc de Barcelona.

L'empresa del saló Kursaal de Reus ha adquirit la interessant producció cinematogràfica «Juan José», basada en el popular drama d'En Dícanta, i quina exhibició anuncia per al proper dissabte.

De Flix comuniquen que ha mort ofegat en el riu Ebre el noi d'onze anys Miquel Galcera Català.

BAR AMERICANO
ESMERAT SERVEI
 La sens rival Horchata Valenciana
EXQUISIT CAFE PAMPA

Ha sigut desestimada l'instancia del recluta d'aquesta ciutat Ferrán Fontana, sol·licitant devolució de quota militar.

Ans d'ahir foren denunciats els conforres barcelonins «La Lucha» i «El Progreso».

«El Mercantil Valenciano»
 Se troba de venda en el kiosk de periòdics de Filles d'Emili Bolart, plaça de la Constitució.

L'ambaixador d'Espanya a Londres participa que ha sigut publicat un real decret amb fetxa 2 dels corrents, mitjansant el qual el Govern britànic deix sense efecte les llistes de contrabàndol de guerra aprovades amb anterioritat a aquesta fetxa, i en son defecte declara que mentres continui la guerra present o fins nou avís, seran considerats contrabàndol, absolut o condicional, els articles que cita.

Els mestres ascendits a 1.000 pessetes des de primer de maig últim deurán remetre a la Secció administrativa de primera ensenyança els pressupostos addicionals per duplicat de la diferencia de sou per vuit mesos del corrent any.

Ahir estigué unes hores en aquesta ciutat el batallador diputat a Corts per Tortosa En Marcellí Domingo.

APRENENT

Se'n necessita un per a un important comerç de MERCERIA d'aquesta. Donaran raó en aquesta impremta.

Durant el prop passat mes de juliol, per l'Estació Enològica de Vilafranca del Penadés se procedí a la presa de mostres, lacrat i prescintat de 1.101 envasos de vi, contengint uns 7.900 hectòlitres, amb destí a l'exportació o arbitratge en certes tranzaccions.

Per a pòguer comprar genres de bona qualitat, a preus ínfims, ha quedat demostrat, que no hi ha com als Magatzems Gisbert, establerts a la plaça de la Constitució, i on, malgrat tot, continuaran venent: les camisetes interiors de qualitat immillorable a 60 cèntims, camises percal, classe superior a 3 pessetes, Brúsetes per a senyora, de totes mides, des de 1'50 pessetes, colls piqué qualitat la millor que's fabrica a 40 cèntims un, corbates de seda color des de 25 cèntims. Ademés poden comprar-se a preus baratíssims: punys, mitjes, mitjons (negres solts), trajos de bany, pantalons, americanes, ermilles, devantals, calçotets, refajos, i molts altres articles, difícils d'enumerar pero que visitant tants importants Magatzems un se'n pot fer càrrec.

Gran ganga: Sabó de l'acreditada perfumeria «Floralia» a ral pastilla.

Secció Oficial

Registre Civil

INSCRIPCIONS DEL DIA 7 D'AGOST 1917

NAIXEMENTS

Josep Maria Bonet Baró.—Anton Fort Parera.

DEFUNCIONS

Enric Savé Tortajada, 3 mesos, arraval baix de Jesús, 21.—Isabel Borrás Fernández, 4 mesos, Sant Joan, 23.—Teresa Griffoll Bergalló, 4 anys, Carme alt, 41.—Dolors Gebellí Bonet, 75 anys, Creu Vermella, 28.

MATRIMONIS

Macià Casanovas García amb Maria Balana Parés.

Imp. Sanjuán Germans.—Reus

Informació

Escola de Viticultura i Enologia de Reus
Observacions Meteorològiques
 DEL DIA D'AHIR

	A les 9	A les 15
Baròmetre corregit a 0°	748.9	749.0
TERMÒMETRE	Sol.	27.0
	Ombra.	27.0
PSICRÒMETRE	Sol.	16.6
	Ombra.	21.7
HUMIDITAT RELATIVA DE L'AIRE	Termòmetre sec.	17.0
	Idem humit.	62.4
ANEMÒMETRE	Velocitat del vent.	307
	Pluviòmetre.	0.0
EVAPORIMETRE	Evaporació.	5.7
	Estat del cel.	R-s

Avis d'Administració

Havent canviat el personal encarregat del repartiment d'aquest diari, preguem als nostres favoreixedors se serveixin comunicar-nos qualsevol anomalia que notin en dit servei, a l'objecte de donar les oportunes ordres per a la seva regularització.

La Junta de Govern del Banc de Reus de Descomptes i Préstecs, tenint en compte les circumstancies anormals per que estem travessant i donant proves de un gran altruisme, acaba de concedir una paga extraordinaria a tots els seus empleats.

Felicitem coralmnt als individus que componen dita Junta de Govern aixís com també als seus empleats, esperant que actes d'aquesta naturalesa, que sempre es tenen en compte i honren a qui els porta a cap, tindrà qui els vulgui imitar.

En el nombre corresponent al dissabte passat donàvem conte d'una disputa que havien tingut dos subjectes en un Bar de l'Arraval de Robuster. Avui més ben informats hem de rectificar en part dita noticia en el sentit de que dita disputa no fou promoguda en el Bar de referència sino que tingué lloc al mig del carrer.

Pintura preparada, assortit complet de colors: pots de 1 i mig Kg.
GAIETA CAVALLE, S. en C.
 Antiga Casa Coder, Plaça de la Constitució.—REUS

Aparells i Discs P A T H E

MAGATZEMS GIBBERT

S'han rebut nous discs dels célebres artistes
TITTA RUFO, BASSI i CARUSSO

Plaça Constitució, 1 **REUS**
 (Al costat de la casa Bofill)

Sidral TEIXIDÓ

NOM PATENTAT
PREMIAT AMB MEDALLA D'OR

¿Voleu apagar la sed?
 ¿Voleu menjar a gust?
 ¿Voleu digerir bé?

PRENEU SIDRAL "TEIXIDÓ"

REFRESCANT, APERITIU i DIGESTIU

El SIDRAL TEIXIDÓ és indispensable als estiujeants, excursionistes i caçadors perque evita les infeccions purificant l'aigua. Exigiu-lo en els Cafés, Bars i Droguerías.

Unic representant a Reus: **D. GAIETA VIRGILI, Plaça de Prim, núm. 3 BARESOUELLA**

Instal·lacions Elèctriques

AMORTITZABLES

Per a informes: **Electricista Freixa**

Carrer de Vilá (à) Bou. **REUS**

Proveu els **CAFES** de la **TORREFACCIÓ**

GILL

i veureu que son els **MILLORS**

Carrer Metge Fortuny, 3 (davant La Fleca).-Reus

IMPORTANT

Antoni Fernández Tormo
 Professor de llengua francesa del Col·legi de D. Joan Ollé i ajudant de l'Institut General i Tècnic
 Ensenya l'idioma amb preferència per al comerç lligit, escrit, parlat i traduït al castellà.

La millor recomanació d'aquest Professor és que quants alumnes han estat al sen càrrec han obtingut en els exàmens bones notes, tant en aquest Institut com a Madrid, Barcelona, o allí on s'han presentat.

Piçaça Farinera, 8, primer.—REUS

Gel sà LA JOAQUINA

DIPOSIT A REUS: ROMÁN MARI-MÓN, Plaça Catalunya, 7.

Gran Servei de Carruatges

De Montroig a Reus i viceversa

MONTROIG	REUS
5 i mitja	7 i mitja
9 i mitja	9 i mitja
12 i mitja	15 i mitja
17 i mitja	17 i mitja

PUNTS DE PARADA:
 A Montroig, Casa Sabaté.
 A Reus, Carrer de Sant Joan, Guarnicioneria den Baldrich.

EL CAS MÉS SENZILL DE TOS;

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill seriós i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, (PÀSMA), etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Les

Pastilles Serra

compostes de balsàmics, antisséptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir prompts i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estava el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimia y dificultava la respiració. **ES VENEN A DOS RALS CAPSA.**

LITINOIDES SERRA

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a la obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoides Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és lleugítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capsos de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes; **UN PAQUET SOLT: 10 CÈNTIMS.**

EL RECONSTITUENT MILLOR

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofosforina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la materia gris, aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'im-potent.

FARMACIA SERRA - Arraval de Santa Agna, número 80 - REUS

FERROCARRILS

Servei de trens que regeix des de ler. de juliol de 1915

DE REUS A BARCELONA

Surt 5'03 per Vilanova; arriba 8'48 m	Vilafraça; 9'38
7'25	9'27 m
8'49	17'42 c
14'13	21'44 o
17'16	20'37
21'25	23'28 r

DE BARCELONA A REUS

Surt 5'26 (trasb. Roda); arriba 0'43 m	10'36 r
8'33	12'47 c
9'20	16'15 o
13'00	19'24 m
15'23	21'53 e
19'49	

DE REUS A TARRAGONA

12'54	13'24
9'56	10'30 m
14'30	15'00 m
18'80	18'35 c
20'50	21'34 m

DE TARRAGONA A REUS

Surt 7'35	arriba 8'10 c
12'17	12'45 m
16'35	17'14 m
19'25	20'03 m

DE REUS A FALSET I MORA

Surt 7'17	surt 9'27	arriba 10'37 m
10'41	11'19	11'14 r
13'17	14'24	14'58 c
16'30	18'57	19'47 m
19'49	21'11	21'47 m
22'01		23'05 e

DE MORA I FALSET A REUS

Surt 6'13	arriba 7'17 e
6'39	surt 7'42
7'01	8'43
12'17	13'11
17'27	19'12
20'14	20'48

DE REUS A LLEIDA

Surt 8'22	arriba 11'22 c
13'35	20'50 m
17'59	22'13 m
20'30	26'22 m

DE LLEIDA A REUS

Surt 5'30	arriba 9'46 m
8'29	12'29 m
11'56	20'17
15	17'58 c

Companyia Reusense de Tramvies

TEMPORADA DE BANYS

Servei de trens que regirà des del dia 9 de juliol de 1917

Sortides de Reus (Arraval Robuster)		Sortides de Salou	
Tren n.º 24 a les 6'50	Tren n.º 23 a les 7'49	Tren n.º 25 a les 9'20	Tren n.º 26 a les 10'25
2	10'25	11	11'20
12	15	1	15'55
34	16'33	35	18'40

Extraordinaris en els dies festius
Tren n.º 28 a les 11'15 Tren n.º 27 a les 12'10
32 15'55 33 18'
41 (desde Mas-Calbó) 19'40

PREUS.—Bitllet ordinari a ptes. 0'75.
—Bitllet d'anada i tornada ptes. 1'05.
Nois de 3 a 7 anys, anada i tornada 0'60.
Tarifa especial núm. 4 de bitllets de anada i tornada a ptes. 0'60.

S'expedixen aquests bitllets des del dia 9 de juliol per als trens que surten de Reus a les 6'50 poguent utilitzar-se per al retorn tots els trens que surten de Salou fins a les 15'55 inclusiv, essent completament nuls per als trens següents.

En els dimenges i dies festius s'expediran bitllets a 60 cèntims fins al tren de les 11'15, valders per al retorn fins al de les 18'00 essent també nuls per als trens posteriors.

ADVERTENCIES.—El tren número 29, quan circuli, sols ho farà els dies feiners.—Els bitllets d'anada i tornada són sols valders el mateix dia de la seva expedició, i no donen dret a facturació d'equipatge ni a portar bultos de maquin pes total excedeixi de tres kilos.

Els dimenges i dies festius, els trens núms. 35 i 37 sols podran parar fins a les Quatre-Carreteres i aniran després directament a Reus. Els viatgers de les parades intermitges, des de Mas Calbó podran retornar a Reus en el tren número 41 que sortirà de dit Mas Calbó.

Reus 6 juliol de 1917.

LINIA DE VALÈNCIA

Surtén de Salou per a València
6'11—(fins a Benicarló)—9'18—11'15
17'07—(fins a Benicarló)—0'02.

Arriben a Salou de València
4'19—9'17—(procedent de Benicarló)—
15'45—18'38.

DISPONIBLE

L'Hidráulica Reusense
de EMILI AULÉS
Extens assortit en mosaics hidràulics
PREUS ECONÒMICS
Camí de Riudoms REUS

Casa PUJOL
TRAJOS DE LLANA
DES DE 25 PSESSETES
Monterols, 37 REUS

JOAN PUJOL
RECADER
EL MÉS ANTIC DE REUS A BARCELONA
ARRAVAL ALT DE JESÚS REUS

NON PLUS ULTRA
Trajos a preus inverossímils
La casa millor assortida en trajos per a nens
Portal de Jesús, 1.—REUS

Esteve Massagué
COMISSIONS-REPRESENTACIONS
SANT LLORENS, 8, 3.—REUS

DECORACIÓ - MOBLES
J. MONTAGUT
Carrer de la Presó, 4 REUS

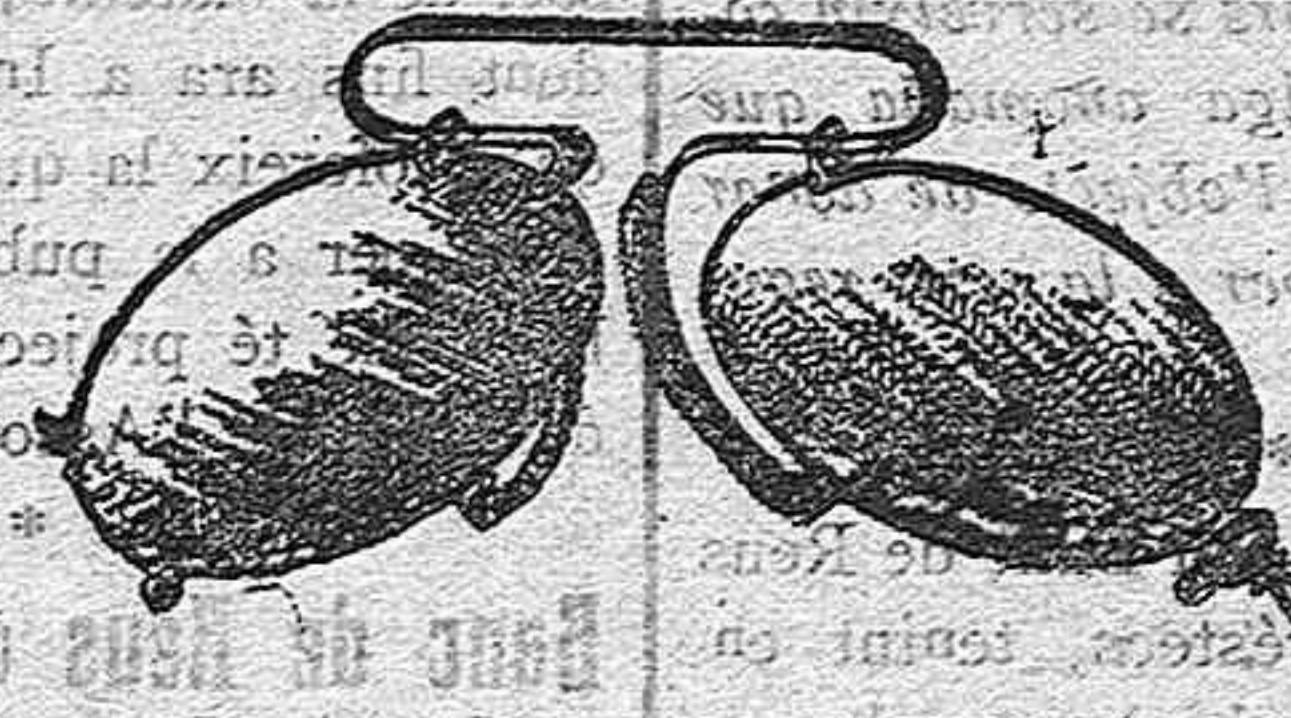
Fàbrica de Capsos de Cartró
ENRIC VIDAL
Carrer del Galló, 4 REUS

JOSEP SOLÉ
RECADER DE REUS A BARCELONA
BARCELONA
Bon de la Plaça Nova, 14
Passeig de Gracia, 62 (Colmado)
Hospital, 4 (Estanc).
REUS
Güell i Mercader, (Hos-
talets), 22, Cordereria
Arraval Santa Agna, 5

DROGUERIA
de H. MARINÉ
Plaça de Prim REUS

Claudi Borrás
DENTISTA
Plaça Constitució, 13 REUS

TINTORERIA de
MANUEL CIBIACH
Se renta i tenyeix tota classe de roba.—S'uti-
litza el planxat elèctric.
Galanes, 7 REUS

Els progressos que la OPTICA ha experimentat des de fa mig segle, ha demostrat que avui és indispensable en tots els ordres baix tots els aspectes: Amb l'auxili d'uns lentes o gafas ben escollits, són milers les persones que que practiquen l'hermós sentit de la vista, en complerta normalitat.

No's deuen comprar els lentes com un gèneru qualsevol, no basta escollir cristalls rutinariament i sense raons científiques. Quantes persones han malgastat sa vista, perjudicant-la en alt grau per no tindre en comte aquests prudents consells!! Sols un examen a conciencia pot donar per resultat trobar uns lentes perfectes, ja que moltes vegades no tenen el mateix grau de refracció els dos ulls.

En conseqüència, aquesta CASA sense perdonar mitja ha instal·lat en son propi establiment una completa SECCIÓ D'OPTICA que li permet assegurar a sa distingida clientela, una extraordinaria exactitud en els cristalls prescrits pels senyors Oculistes, amb lo qual, creu prestar un bon servei i al mateix temps omplener un buit fa temps notat en aquesta ciutat.

S'expedixen el verdader cristall de roca del Brasil i es garantitza sa autenticitat per mitja d'aparells especials. Cristalls de totes classes, montures d'or, xapat, níquel i ser.

Se fan ademés, tota classe de compostures pertencients a dit ram.

JOSEP PUJOL. - Cirurgia
Especialista en la curació de les hernies (trencats) amb 30 anys de practica entre la casa Clausolles, de Barcelona, i el meu establiment de Reus.

NOTA.—No equivocar aquest antic i acreditat establiment «LA CRUZ ROJA» dirigit per persona competent i amb títol professional, amb altre d'igual article que hi ha en el mateix carrer, que amb el fi de despistar a la meua clientela i per a millor aprofitar-se del crèdit que gaudeix essa meua, s'ha establert prop de la mateixa.

“LA CRUZ ROJA” (CASA FUNDA- MONTEROLS, 16
DA EN 1896.) (Al costat del fabricant de gorres S. Isidro Pons)